

LJETOPIS

MATE HRASTE

1897. Rođen je 28. siječnja u Brusju na otoku Hvaru. Otac Marin i majka Kate rođ. Hailo.
1909. Završio je pučku školu u Brusju.
1917. Gimnaziju je polazio u Hvaru, Zadru i Dubrovniku. Maturirao je u Dubrovniku 1917.
1921. Diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Promoviran je 2. ožujka. Studirao je hrvatski jezik i staroklasičnu arheologiju.
- 1921–1946. Službovao je kao gimnazijski profesor uglavnom u Sisku; kraće je vrijeme radio u Srijemskoj Mitrovici i u Petrinji.
1937. Doktorirao je na Filozofskom fakultetu u Beogradu disertacijom *Čakavski dijalekat ostrva Hvara*.
1946. Postavljen je za docenta na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Izvanredni je profesor postao 1949, redoviti 1955. Dekan Filozofskoga fakulteta bio je 1956–1957, prodekan 1957–1958. Umirovljen je 1965.
1952. Ulazi u Urednički odbor časopisa “Jezik”.
1954. Od 8. do 10. prosinca sudjelovao je u Novosadskom dogovoru o “srpskohrvatskom jeziku i pravopisu”.
1955. Postaje dopisni član JAZU 29. prosinca. Od 15. do 21. rujna sudjelovao je na međunarodnom slavističkom sastanku u Beogradu.
1956. Pokreće “Hrvatski dijalektološki zbornik”. Urednik je “Građe za povijest književnosti hrvatske”.
1957. Od 11. do 14. rujna sudjelovao je u radu Prvoga kongresa jugoslavenskih slavista u Beogradu. S Mirkom Deanovićem i Josipom Torbarinom pokreće časopis “Filologiju”.

- 1958–1965. Bio je direktor Instituta za jezik JAZU.
1960. Na 10. godišnjoj skupštini Hrvatskoga filološkog društva (13. ožujka u Zagrebu) izabran je za predsjednika HFD-a.
1961. Izabran je za redovitoga člana JAZU 16. lipnja.
1965. Nakon umirovljenja 31. kolovoza bio je tri godine gost profesor na Slavističkom institutu Sveučilišta u Kölnu.
1967. Jedan je od potpisnika Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika.
1968. Vratio se u srpnju iz Kölna u Zagreb bolestan. Izlaze “Rasprave” Instituta za jezik JAZU posvećene akademiku Mati Hrasti o njegovoj 70. godišnjici života.
1969. Dobio je plaketu Filozofskoga fakulteta u Zagrebu u povodu 300. godišnjice Zagrebačkog sveučilišta.
1970. Dobio je republičku nagradu “Božidar Adžija” za životno djelo. Preminuo je 29. studenoga u bolnici na Rebru u Zagrebu. Pokopan je na Mirogoju 3. prosinca.
1979. Izlazi *Čakavisch-deutsches Lexikon I* kod uglednog nakladnika Böhlau.
2008. Od 15. do 17. svibnja 2008. održan je XI. znanstveni skup o hrvatskim dijalektima. Jedan tematski blok bio je posvećen akademiku Mati Hrasti o 110. godišnjici rođenja.

J. L.

BIBLIOGRAFIJA

IZDANJA DJELA MATE HRASTE

- Čakavski dijalekat ostrva Hvara.* Biblioteka Južnoslovenskog filologa. [Knj.] 8. Beograd, 1937. 55 str.
- Čakavski dijalekat ostrva Brača.* [Posebni otisak iz X. knjige "Srpskog dijalektološkog zbornika".] Srpska kraljevska akademija. Beograd, 1940. Str. 3–64.
- Gramatika hrvatskoga ili srpskoga jezika za II. razred gimnazije. Glasovi i oblici.* Sastavili dr. Mate Hraste i dr. Sreten Živković. Školska i pedagoška izdanja Nakladnog zavoda Hrvatske. Zagreb, 1947. 192 str. [Do 1958. objavljeno 11 izdanja.]
- Gramatika hrvatskoga ili srpskoga jezika za III. razred gimnazije. Tvorba riječi, sintaksa i narječja.* Sastavili prof. Ivan Brabec, dr. Mate Hraste i dr. Sreten Živković. Nakladni zavod Hrvatske. Zagreb, 1947. 234 str. [Do 1960. objavljeno 12 izdanja.]
- Osobine govora otoka Šolte, Čiova, Drvenika i susjedne obale.* [Posebni otisak iz 272. knjige "Rada JAZU".] Odjel za jezik i književnost. Knjiga 1. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1947. 37 str.
- Crtice o Marulićevoj čakavštini.* [Posebni otisak iz knjige *Zbornik Marka Marulića: 1450–1950.*] Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, MCML. Str. 245–277.
- O štokavskim govorima na Hvaru i Braču/Über štokavische Mundarten von Hvar und Brač.* [Posebni otisak iz I. knjige "Zbornika radova".] Sveučilište u Zagrebu. Filozofski fakultet. Zagreb, 1951. Str. 379–395.
- Gramatika hrvatskoga ili srpskoga jezika.* Sastavili: Ivan Brabec, Mate Hraste i Sreten Živković. Školska knjiga. Zagreb, 1952. 296 str. [Do 1970. objavljeno 9 izdanja.]

- Sufiksi za tvorbu deminutiva i augmentativa u čakavskim govorima srednje Dalmacije.* [Posebni otisak iz II. knjige "Zbornika radova Filozofskog fakulteta", 1954.] Str. 57–66.
- Antroponimija i toponimija općine hvarske.* [Posebni otisak iz "Hrvatskog dijalektološkog zbornika" br. 1.] Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1956. Str. 331–385.
- Bibliografija radova iz dijalektologije, antroponimije, toponimije i hidronimije na području hrvatskoga ili srpskoga jezika.* [Posebni otisak iz "Hrvatskog dijalektološkog zbornika" br. 1.] Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1956. Str. 387–479.
- Govor otoka Suska.* [Posebni otisak iz "Hrvatskog dijalektološkog zbornika" br. 1.] Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1956. Str. 7–213. [Zajedno s Petrom Guberinom i Josipom Hammom.]
- Govor.* [Posebni otisak iz *Otoka Suska. Zemlja, voda, ljudi, gospodarstvo, društveni razvitak, govor, nošnja, građevine, pjesma i zdravlje.* Djela Jugoslavenske akademije, knj. 49.] Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1957. Str. 275–310. [Zajedno s Petrom Guberinom i Josipom Hammom.]
- O kanovačkom akcentu u Hrvatskoj.* [Posebni otisak iz "Filologije" br. 1.] Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1957. Str. 59–75.
- Rad na lingvistici i filologiji u Narodnoj Republici Hrvatskoj zadnjih deset godina.* [Posebni otisak s Beogradskog međunarodnog slavističkog sastanka (15–21. IX. 1955).] Izdanje Organizacionog odbora. Beograd, 1957. Str. 41–46.
- Strani elementi u hrvatskom ili srpskom narodnom i književnom jeziku.* [Posebni otisak iz "Radova Slavenskog instituta" posvećenih IV. međunarodnom sastanku slavista u Moskvi u mjesecu rujnu 1958.] Sveučilište u Zagrebu. Filozofski fakultet. Zagreb, 1958. Str. 43–59.
- Über die Heimat der Langzeilenepik auf Grund der sprachlichen Analyse.* [Posebni otisak iz časopisa "Südostforschungen", Band XVII.] R. Oldenbourg. München, 1958. Str. 57–67.
- Značaj zapadnog štokavskog govora za istoriju i dijalektologiju srpskohrvatskog jezika.* [Posebni otisak iz "Južnoslovenskog filolo-ga", XXIII, 1958.] Str. 77–81.
- Osnovna akcentuacija Biograda na Moru i njegove okolice.* [Posebni otisak iz "Filologije" br. 2.] Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti–Hrvatsko filološko društvo. Zagreb, 1959. Str. 5–11.

- Pravopis hrvatskosrpskoga književnog jezika s pravopisnim rječnikom.* Izradila Pravopisna komisija [Radimir Aleksić, Aleksandar Belić, Miloš Hadžić, Josip Hamm, Mate Hraste, Ljudevit Jonke, Radovan Lalić, Slavko Pavešić, Pavle Rogić, Mihailo Stevanović i Jovan Vuković.] Matica hrvatska–Matica srpska. Zagreb–Novi Sad, 1960. 882 str.
- Il nome proprio presso i Croati.* [Posebni otisak sa VII Congresso Internaz. di Scienze Onomastiche. Firenze–Pisa, 4–8 Aprile 1961.] Firenze, [1961] Str. 4–7.
- O kraju postanka bugarštica na osnovu analize njihova jezika.* [Posebni otisak iz “Prace językoznawcze”, z. 4 (Filologie z. 8).] Zeszyty naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. [Krakow], 1961. Str. 309–315.
- Übernamen an der Ostküste der Adria.* [Posebni otisak iz “Studia Onomastica Monacensia”. Herausgegeben von der Kommission für Ortsnamenforschung. Band III. VI. Internationaler Kongress für Namenforschung. München, 24–28. August 1958.] Verlag der Bayerischen Akademie der Wissenschaften. München, 1961. Str. 375–383.
- Čakavizam na istočnoj obali Jadranskoga mora.* [Posebni otisak iz “Studi in onore di Ettore Lo Gatto e Giovanni Maver”.] G. C. Sansoni editore. [Firenca, 1962] Str. 323–330.
- Nepoznate slavenske kolonije na obalama Gargana.* [Posebni otisak iz 5. br. “Kola”, 1963.] Str. 612–617.
- Prinosi poznavanju hrvatskosrpskog jezika J. Križanića.* [Posebni otisak iz V. knjige “Radova Zavoda za slavensku filologiju”.] Zagreb, 1963. Str. 25–34.
- Refleks nazala q u bužetskom kraju.* [Posebni otisak iz *Ivšićeva zbornika*, 1963.] Str. 129–135.
- Govori jugozapadne Istre.* Predavanja održana u Jugoslavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti. Svezak 33. Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1964. 36 str.
- O govoru Zadra i okolice.* [Posebni otisak iz zbornika *Zadar*.] Nakladni zavod Matice hrvatske. Zagreb, 1964. Str. 443–455.
- O skakanju akcenta na proklitiku u čakavskom dijalektu.* [Posebni otisak iz VII. knjige “Radova Zavoda za slavensku filologiju”.] Zagreb, [1965] Str. 101–106.
- Čakavski aorist.* [Posebni otisak iz *Orbis scriptus: Festschrift für Dmitrij Tschizewskij zum 70. Geburtstag*.] Wilhelm Fink Verlag. München, 1966. Str. 359–363.

- Govori jugozapadne Istre.* [Posebni otisak iz 2. knjige “Hrvatskog dijalektološkog zbornika”.] Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1966. Str. 5–27.
- Ikavski govori sjeverozapadne Istre.* [Posebni otisak iz “Filologije” br. 5.] Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1967. Str. 61–74.
- O prijelazu glasa -m u -n (-n < -m).* [Posebni otisak iz “Filologije” br. 6.] Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti. Zagreb, 1970. Str. 69–75.
- Čakavisches-deutsches Lexikon. Teil I.* Unter Mitarbeit und Redaktion von Reinhold Olesch. Slavistische Forschungen. Band 25/1. Böhlau Verlag. Köln–Wien, 1979. LX str. + 1416 stupaca [Zajedno s Petrom Šimunovićem.]

J. L.

VAŽNIJA LITERATURA O MATI HRASTI

- A. [Aleksandar] Belić: *M. Hraste, Čakavski dijalekat ostrva Hvara.* – *Biblioteka Južnoslovenskog filologa 8. Preštampano iz JF XIV, 1934, 1–55. Sa jednom kartom. Beograd 1937.* – “Južnoslovenski filolog”, knj. XV, str. 251–259; Beograd, 1936.
- Pavle Valerjev: *O Hrastinoj studiji o čakavštini.* – *Brački zbornik.* Br. 1. Udruženje Bračana u Splitu. Split, 1940. Str. 87–89.
- Ivan Popović: *Lingvističke i filološke rasprave u Zborniku radova Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu (1951).* – “Južnoslovenski filolog”, knj. XIX, br. 1–4, str. 323–334; Beograd, 1951–1952.
- Miroslav Kravar: *Uz napomenu prof. Hraste o rodu stranih imena mjesta.* – “Jezik”, V, br. 2, str. 57–59; Zagreb, prosinac 1956.
- Š. [Šime] Vučetić: *Prva knjiga Hrvatskog dijalektološkog zbornika. Izdala Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1957. g.* – “Narodni list”, XIII, br. 3671, str. 6; Zagreb, 26. travnja 1957.
- [?]: *Mate Hraste.* [Biografija.] – “Ljetopis Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti za godinu 1955”, knj. 62, str. 207–209; Zagreb, 1957.

- Mil. [Milivoj] Pavlović: *Hamm J., Hraste M., Guberina P., Govor otoka Suska (Hrvatski dijalektološki zbornik 7–211, Zagreb, 1956)*. – “Južnoslovenski filolog”, knj. XXII, br. 1–4, str. 333–337; Beograd, 1957–1958.
- Berislav M. Nikolić: *Mate Hraste: Bibliografija radova iz dijalektologije, antroponimije, toponimije i hidronimije, na području hrvatskoga ili srpskoga jezika*. – *Hrvatski dijalektološki zbornik, knj. I 387–479*. – “Južnoslovenski filolog”, knj. XXII, br. 1–4, str. 313–316; Beograd, 1957–1958.
- Pavle Ivić: *Mate Hraste, Josip Hamm i Petar Guberina: O govoru otoka Suska. Hrvatski dijalektološki zbornik I (1956) 5–213*. – *Zbornik za filologiju i lingvistiku*. God. II. Matica srpska. Književno odeljenje – Lingvistička sekcija. Novi Sad, 1959. Str. 171–183.
- Pavle Ivić: *Mate Hraste, Bibliografija radova iz dijalektologije, antroponimije, toponimije i hidronimije na području hrvatskoga ili srpskoga jezika. Hrvatski dijalektološki zbornik I (1956) 387–479. (sa 4 karte)*. – *Zbornik za filologiju i lingvistiku*. God. II. Matica srpska. Književno odeljenje – Lingvistička sekcija. Novi Sad, 1959. Str. 183–198.
- P. A. Dmitriev: *O uklade russskih učenyh v izučenii serbohrvatskoj dialektologii*. – “Vestnik Leningradskogo universiteta”, № 2, str. 160–163; Leningrad, 1960.
- Dalibor Brozović: *O strukturalnim i genetskim kriterijima u klasifikaciji hrvatskosrpskih dijalekata*. – *Zbornik za filologiju i lingvistiku*. God. III. Matica srpska. Književno odeljenje – Lingvistička sekcija. Novi Sad, 1960. Str. 68–88.
- Žarko Muljačić: *Studi in onore di Ettore Lo Gatto e Giovanni Maver. (Collana di “Ricerche Slavistiche” №1), Sansoni, 1962, XXXI–737 str.* – *Zbornik za filologiju i lingvistiku*. God. VII. Matica srpska. Novi Sad, 1964. Str. 187–197.
- Ljudevit Jonke: *Primjedbe uz članak prof. M. Hraste i prof. J. Vukovića*. – “Jezik”, XIII, br. 5, str. 150–153; Zagreb, lipanj 1966.
- Vesna Mužar i Petar Šimunović: *Bibliografija radova Mate Hraste*. – “*Rasprave Instituta za jezik*”, knj. 1, str. 485–494; Zagreb, 1968.
- Asim Peco: *Mate Hraste (1898–1970)*. – “Južnoslovenski filolog”, knj. XXVIII, sv. 3–4, str. 575–577; Beograd, 1970.
- Asim Peco: *Povodom najnovijih radova o istarskim govorima*. – “*Prilozi za književnost, jezik, istoriju i folklor*”, knjiga trideset šesta, sv. 1–2, str. 38–66; Beograd, 1970.

- Dalibor Brozović: *In memoriam. Akademik prof. dr. Mate Hraste (1897–1970)*. – “Zadarska revija”, XIX, br. 6, str. 620–621; Zadar, studeni–prosinac 1970.
- Vatroslav Kalenić: *Mate Hraste (Brusje na Hvaru 25. 1. 1898–Zagreb 29. 11. 1970)*. – “Jezik in slovstvo”, XVI, št. 4, str. 113–114; Ljubljana, januar 1970/71.
- Ljudevit Jonke: *Prof. dr. Mate Hraste (1897–1970)*. – “Jezik”, XVIII, br. 3, str. 65–68; Zagreb, veljača 1971.
- Petar Šimunović: *Mate Hraste (1897–1970)*. – “Čakavska rič”, I, br. 1, str. 3–7; Split, 1971.
- Janko Jurančić: *Mate Hraste. In memoriam*. – “Slavistična revija”, 19, št. 2, str. 201–203; Ljubljana, apr.–jun. 1971.
- N. [Nikita] I. [Il’ič] Tolstoï: *Mate Hraste. [Nekrolog.]* – “Izvestija Akademii nauk SSSR. Serija literatury i jazyka”, tom XXX, випуск 3, str. 286; Moskva, maj–jun 1971.
- [?]: *In memoriam. Akad. Mate Hraste (1897–1970)*. – “Literaturen zbor”, XVIII, knj. 1, str. 103–104; Skopje, 1971.
- Zdzislaw Wagner: *Čakavština u zadnjih petnaest godina. (Bibliografski pregled)*. – “Čakavska rič”, III, br. 1, str. 39–70; Split, 1973.
- Božidar Finka: *Veliko djelo čakavske dijalektologije. Mate Hraste i Petar Šimunović, Čakavisches Lexikon, Slavistische Forschungen, svezak 25/1, izdanje Böhlau Verlag Köln Wien, 1979, str. XL–1415 stupaca (po dva stupca na svakoj strani), suradnik i urednik Reinhold Olesch*. – “Suvremena lingvistika”, br. 19–20, str. 79–80; Zagreb, 1979.
- Jan Petr: *Čakavisches Lexikon. Teil I. von Mate Hraste und Petar Šimunović. Unter Mitarbeit und Redaktion von Reinhold Olesch. Böhlau Verlag, Köln Wien 1979, s. LX + 1416 sloupců (708 s.)*. – “Slavia”, XLIX, sešit 1–2, str. 148–150; Praha, 1980.
- dr Radovan Vidović: *Temeljno djelo čakavske leksikografije. Mate Hraste i Petar Šimunović, uz suradnju i redakciju Reinholda Olescha: Čakavisches-Deutsches Lexikon, Teil I, Böhlau Verlag, Köln Wien 1979*. – “Slobodna Dalmacija”, XXXVIII, br. 11084, str. 4; Split, 22. studenoga 1980.
- P. Rehder: *Mate Hraste, Petar Šimunović, Reinhold Olesch: Čakavisches deutsches Lexikon. Teil I. Köln, Wien; Böhlau 1979. LX s.*,

1416 Sp. (*Slavistische Forschungen 25, I*). – “Die Welt der Slaven”, XXVI, 2, str. 445–448; München, 1981.

Miroslav Nikolić: *Čakavisch-deutsches Lexikon: Teil I von Mate Hraste und Petar Šimunović (unter Mitarbeit und Redaktion von Reinhold Olesch), Slavistische Forschungen 25/I, Köln–Wien 1979, LX str. + 1416 stubaca; Teil II, Deutsches Wortregister, herausgegeben von Reinhold Olesch und Petar Šimunović, Slavistische Forschungen 25/II, Köln–Wien 1981, 253 str.; Teil III, Čakavische Texte, herausgegeben von Petar Šimunović und Reinhold Olesch, Slavistische Forschungen 25/III, Köln–Wien 1983, str. XVII–XXXIX + 620 (+ 7 karata)*. – “Južnoslovenski filolog”, XLI, str. 175–184; Beograd, 1985.

Petar Šimunović: *Mate Hraste (1897–1970)*. – *Portreti hrvatskih jezikoslovaca*. Biblioteka Hrvatski radio. Knjiga 5. Hrvatski radio. Zagreb, 1993. Str. 247–253.

Blaž Jurišić: *Dnevnik Blaža Jurišića*. Priredila Biserka Rako. Biblioteka Posebna izdanja. Knjiga 2. Hrvatska sveučilišna naklada. Zagreb, 1994. 598 str.

Josip Lisac: *Faust Vrančić i drugi. Jezičnopovijesni ogledi*. Knjižnica Faust. Gradska knjižnica “Juraj Šižgorić”. Šibenik, 2004. 171 str.

Hrvatski jezik u XX. stoljeću. [Zbornik radova sa znanstvenoga skupa održanoga u Palači Matice hrvatske 20–21. siječnja 2005.] Biblioteka XX. stoljeće. Matica hrvatska. Zagreb, MMVI. 605 str.

Milan Moguš: *Moj profesor Mate Hraste*. – “Hrvatski dijalektološki zbornik”, knj. 15, str. 19–25; Zagreb, 2009.

Anita Celinić i Mira Menac-Mihalić: *Govor Pitava od Hraste do danas*. – “Hrvatski dijalektološki zbornik”, knj. 15, str. 27–33; Zagreb, 2009.

Željko Jozić: *Mate Hraste o dijalektološkim istraživanjima*. – “Hrvatski dijalektološki zbornik”, knj. 15, str. 35–41; Zagreb, 2009.

Mijo Lončarić: *Mate Hraste o kajkavštini*. – “Hrvatski dijalektološki zbornik”, knj. 15, str. 43–60; Zagreb, 2009.

Iva Lukežić: *Rapska akcentuacija nakon Osobina rapske akcentuacije Mate Hraste iz 1955. godine*. – “Hrvatski dijalektološki zbornik”, knj. 15, str. 61–81; Zagreb, 2009.

Lina Pliško: *Jugozapadni istarski ili štakavsko-čakavski dijalekt u svjetlu Hrastina istraživanja*. – “Hrvatski dijalektološki zbornik”, knj. 15, str. 111–124; Zagreb, 2009.

Silvana Vranić: *Hrastini prilozi o otočnim govorima sjevernoga hrvatskoga primorja*. – “Hrvatski dijalektološki zbornik”, knj. 15, str. 125–141; Zagreb, 2009.

J. L.